

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000428

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьома Віталій Вікторович

2. Vitaliy Kuzema

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.03

Назва наукової спеціальності: Економіка та управління національним господарством

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 19-12-2024

Спеціальність за освітою: Менеджмент організацій

Місце роботи здобувача: Миколаївський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497213

Місцезнаходження: вул. Г. Гонгадзе, буд. 9, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.088.05

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071062

Місцезнаходження: вул. Канатна, буд. 112, Одеса, 65039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071062

Місцезнаходження: вул. Канатна, буд. 112, Одеса, 65039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 05.11.45, 06.71.07

Тема дисертації:

1. Розвиток аграрного бізнесу на засадах циркулярної економіки в умовах забезпечення продовольчої безпеки
2. Development of agribusiness based on the principles of the circular economy in the context of ensuring food security

Реферат:

1. В роботі вирішено важливу науково-практичну проблему подальшого розвитку науково-теоретичних, методологічних, методичних і рекомендаційно-прикладних засад формування та впровадження механізмів, систем та інструментів розвитку аграрного бізнесу на засадах циркулярної економіки в умовах забезпечення продовольчої безпеки. У першому розділі поглиблено науково-методологічні засади управління розвитком аграрного бізнесу в контексті становлення циркулярної економіки: доведено, що сталий розвиток аграрного бізнесу є моделлю довгострокового гармонійного розвитку аграрної сфери, за якого збалансовуються інтереси та цінності всіх елементів розробленої агротрилеми, яка включає поняття агроекономічної, агроекологічної та агросоціальної стійкості, та формуються умови створення сталих агропродовольчих екосистем, що сприяє реалізації парадигми сталого розвитку в цілому; запропоновано розглядати агропродовольчу циркулярну економіку як нову модель організації системи сталих господарських зв'язків,

яка ґрунтується на механізмах справедливого використання ресурсів в межах єдиного замкненого циклу виробництва та реалізації агропродовольчої продукції, враховуючи інтереси поточних і майбутніх стейкхолдерів, дотримуючись економічних, соціальних та екологічних цінностей; розвинуто методичне забезпечення оцінки циркулярних процесів на основі загальної панелі інструментів визначення ступеня циркулярності діяльності суб'єктів аграрного бізнесу в розрізі стратегічних завдань управління з виділенням принципів та індикаторів.

2. The work solves an important scientific and practical problem of further developing scientific-theoretical, methodological, and recommendatory-applied principles for forming and implementing mechanisms, systems, and tools for developing agrarian businesses based on a circular economy in the context of ensuring food security. The first section deepens the scientific and methodological principles of managing the development of agrarian business in the context of the formation of a circular economy: it is proven that sustainable development of agrarian business is a model of long-term harmonious development of the agricultural sector, in which the interests and values of all elements of the developed agro-trilemma are balanced, which includes the concepts of agro-economic, agro-ecological and agro-social sustainability, and the conditions for creating sustainable agrifood ecosystems are formed, which contributes to the implementation of the paradigm of sustainable development as a whole; It is proposed to consider the agri-food circular economy as a new model of organizing a system of sustainable economic relations, which is based on mechanisms for the fair use of resources within a single closed cycle of production and sale of agri-food products, taking into account the interests of current and future stakeholders, adhering to economic, social and environmental values; a methodological support for the assessment of circular processes has been developed based on a standard panel of tools for determining the degree of circularity of the activities of agri-business entities in the context of strategic management tasks with the allocation of principles and indicators.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Кузьома В. В. Розвиток аграрного сектору економіки в парадигмі циркулярної моделі господарювання. Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. С. 11-54.
- 2. Stepanenko S., Kuzoma V., Tymoshenko K. Current state and directions of further circular agricultural economy development in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9. No. 4. P. 223-233. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-4-223-233>. (Web of Science) (авторський внесок полягає в аналізі окремих показників рівня аграрної циркулярності в ЄС та Україні, запропоновані методологічні основи оцінки стану розвитку агроекономіки закритого типу).
- 3. Dovgal, O., Potryvaieva, N., Bilichenko, O., Kuzoma, V., & Borko, T. (2024). Agricultural sector circular economy development: Agroecological approach. *Ekonomika APK*, 31(4), 10-22. doi: 10.32317/ekon.apk/4.2024.10. (Scopus). (авторський внесок полягає в проведенні аналізу економічних переваг впровадження циркулярної економіки в сільському господарстві).

- 4. Poltorak, A., Tyshchenko, S., Khrystenko, O., Ribachuk, V., Kuzoma, V., & Stamat, V. (2023). Theoretical and praxeological approaches to monitoring the state of financial security of Ukraine. CHAPTER 5. Economic and cyber security: collective monograph. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2023. 123-159. DOI: 10.15587/978-617-7319-98-5.CH5. (Scopus). (авторський внесок полягає в створенні переліку показників для кожної підсистеми фінансової безпеки регіону).
- 5. Berxolli A., Potryvaieva N., Dovgal O., Kuzoma V., Pavliuk S. (2023). Innovation in Ukrainian agriculture to mitigate the impact of invasion. *International Journal of Environmental Studies*. <https://doi.org/10.1080/00207233.2022.2160080> (Scopus). (авторський внесок полягає в розробці шляхів вирішення актуальних проблем функціонування сільського господарства інноваційним шляхом, які можуть підвищити ефективність аграрного сектору навіть під час війни).
- 6. Poltorak, A., Potryvaieva, N., Kuzoma, V., Volosiuk, Y., Bobrovska, N. (2021). Development of doctrinal model for state's financial security management and forecasting its level. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 5 (13 (113)), 26-33. doi: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.243056>. (Scopus).
- 7. Кузьома В. В. Пріоритетні напрями розвитку циркулярних трансформацій у агросекторі України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 291-296. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-44>.
- 8. Кузьома В. В., Степаненко С. В. Концептуальні засади формування циркулярних циклів у агропродовольчих економічних системах. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 15-21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/73-3-3>. (авторський внесок полягає в визначенні характерних ознак замкнених циклів, обґрунтуванні системи циклів замкненої економіки).
- 9. Кузьома В. В., Довгаль О. В. Застосування індикаторів оцінки циркулярної економіки. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 4. С. 75-79. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-4-12>. (авторський внесок полягає в ідентифікації показників циркулярної економіки на всіх рівнях, від мікро-(підприємства) до макро-(регіонального та національного)).
- 10. Кузьома В. В. Моніторинг циркулярності економічних систем. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 5-6. С. 107-111. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-5-19>.
- 11. Кузьома В. В., Співак В. В. Циркулярні бізнес-моделі у агропродовольчій сфері: їх елементи, драйвери створення та перспективи застосування. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2024. № 3 (193). С. 18-30. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.03.02>. (авторський внесок полягає в ідентифікації елементів та драйверів створення циркулярних бізнес-моделей у агропродовольчій сфері України).
- 12. Кузьома В. В., Співак В. В. Теоретичні засади циркулярних бізнес-моделей агропродовольчої сфери: класифікація, компоненти та функції. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 2. С. 162-165. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-2-27>. (авторський внесок полягає в класифікації циркулярних бізнес-моделей розвитку аграрної сфери).
- 13. Кузьома В. Теоретичні засади впровадження циркулярних моделей в агропродовольчому бізнесі: міжнародний та вітчизняний досвід. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 3 (50). С. 400-405. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-61>.
- 14. Кузьома В. Інституційне середовище та його складові як передумова становлення циркулярної економіки. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 6 (6). С. 849-860. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6\(6\)-849-860](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-6(6)-849-860).
- 15. Кузьома В. Теоретико-методичне забезпечення державного регулювання впровадження моделей циркулярної економіки на мікрорівні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4550>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-25>.
- 16. Кузьома В. Державно-приватне партнерство при імplementації циркулярної економіки в бізнес-процеси аграрних підприємств. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 9 (37) С. 662-673. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-9\(37\)-662-673](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-9(37)-662-673).

- 17. Кузьома В. Оцінка сучасного стану глобальної продовольчої безпеки. Економічний простір. 2024. № 191. С. 417-423. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-71>.
- 18. Кузьома В. Соціально-економічні передумови та принципи забезпечення продовольчої безпеки України. Економічний простір. 2024. № 192. С. 56-62. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.192.56-62>.
- 19. Кузьома В. Оцінка та сучасні тренди забезпечення продовольчої безпеки України. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2024. № 5 (195) С. 39-53. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.05.04>.
- 20. Кузьома В. В. Продовольча безпека у глобальному вимірі: фактори забезпечення та сучасні тренди. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2024. № 6 (196). С. 38-49. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.06.04>.
- 21. Кузьома В. В. Методологія оцінювання ступеня циркулярності агропродовольчого бізнесу. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2024. № 7 (197). С. 62-72. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.07.05>.
- 22. Кузьома В. В. Архітектура складових інституційного середовища розвитку циркулярної аграрної економіки. Бізнес Інформ. 2024. №7. С. 281-289. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-281-289>.
- 23. Кузьома В. Трансформація логістичних ланцюгів постачань агропродовольчої продукції в систему замкнених циклів. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 8 (36). С. 869-878. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8\(36\)-869-878](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8(36)-869-878).
- 24. Кузьома В. В. Домінанти забезпечення продовольчої безпеки за умов сталого розвитку. Ефективна економіка. 2024. № 8. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/4463>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.51>.
- 25. Кузьома В. Стратегічні засади переформатування логістичних ланцюгів агропродовольчої продукції в систему замкнених циклів. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 8(36). С. 869-878. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8\(36\)-869-878](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-8(36)-869-878)
- 26. Кузьома В., Коваленко Д. Теоретико-практичні аспекти забезпечення продовольчої безпеки на регіональному рівні. Modeling the development of the economic systems. 2024. № 3. С. 242-249. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-34> (авторський внесок полягає в розробці методичного підходу та розрахунку інтегрального показника фактичного продовольчого самозабезпечення регіонів України).
- 27. Кузьома В. В., Павлюк С. І. Якість продукції як вирішальний фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Бізнес Інформ. 2020. № 12. С. 252-258. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-252-258> (авторський внесок полягає в розробці заходів щодо підвищення якості продукції).
- 28. Павлюк С. І. Кузьома В. В., Мусієнко Д. В Упровадження системи аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок (НАССР) для сільськогосподарських підприємств: необхідність та обґрунтування. Modern Economics. 2022. № 32. С. 75-83. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-10](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-10). (авторський внесок полягає в обґрунтуванні запровадження концепції НАССР для сільськогосподарських підприємств).
- 29. Дубініна М. В., Кузьома В. В. Роль внутрішнього екологічного аудиту в обліково-аналітичному забезпеченні системи управління в умовах післявоєнного відновлення. Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум: доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, 01-02 червня 2023 р., м. Миколаїв / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2023. С. 273-275. (авторський внесок полягає в визначенні сутності екологічного аудиту).
- 30. Кузьома В. В. Державне регулювання процесів імплементації механізмів циркулярної економіки в агробізнес України. Шляхи підвищення конкурентоспроможності регіону в умовах сталого розвитку: Матеріали III Всеукраїнської наук.-практ. конф. м. Миколаїв, 30 листопада 2023 р. / За заг. ред. Скупського Р.М. Миколаїв: ВСП МІРЛ ЗВО «Університет «Україна», 2023. С. 20-24.

- 31. Кузьома В. В. Організаційно-економічні засади імплементації циркулярних бізнес-моделей у діяльність підприємств агропродовольчої сфери. Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 березня 2024 року). Харків: ДБТУ. Ч. 2. 2024. С. 443-445.
- 32. Кузьома В. В., Руденко С. В. Біоекономіка як форма циркулярної моделі економічних відносин у агропродовольчій сфері. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р. Львів: ЛНУП, 2024. С. 339-340. (авторський внесок полягає у встановленні шляхів інтенсифікації впровадження біоекономіки через поглиблення процесів імплементації агроциркулярних бізнес-процесів).
- 33. Кузьома В. В., Руденко С. В. Критерії та індикатори забезпечення продовольчої безпеки на регіональному рівні. Цифрова трансформація економіки України: проблеми і пріоритети побудови стратегії конкурентних переваг. Матеріали наукового колоквиуму 8 травня 2024 року / кафедра економіки промисловості. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2024. С. 48-52. (авторський внесок полягає в проведенні аналізу рівня самозабезпечення регіонів продовольством в Україні).
- 34. Кузьома В. Державно-приватне партнерство в агроциркулярній економіці. Сучасні технології розвитку людини в інтегрованому суспільстві в умовах воєнного стану: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 17 травня 2024 р. / За заг.ред. А.М. Старевої; упоряд. С.В. Кандюк-Лебідь. Миколаїв: МІРЛ та МФК Університету «Україна», 2024. С. 400-405.
- 35. Кузьома В. В. Інституційне середовище розвитку циркулярної економіки Європейського Союзу. Розвиток бізнесу в контексті європейської інтеграції: глобальні виклики, стратегічні пріоритети, реалії та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 07 червня 2024 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 96-97.
- 36. Кузьома В. В. Продовольча безпека в Україні та Світі. Стратегічні аспекти сталого та інклюзивного розвитку економіки України: від теорії до практики. Матеріали наукового колоквиуму 19 вересня 2024 року / кафедра економіки промисловості. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2024. С. 156-159.
- 37. Кузьома В. В. Перспективні моделі агроциркулярної економіки України. Актуальні проблеми суспільно-гуманітарних наук в умовах трансформаційних змін: збірник тез наукових праць Міжнародної наукової конференції (Прага, Чехія, 30 вересня 2024 року) / Наукова установа «Науково-дослідний центр сталого розвитку», 2024. С. 17-19.
- 38. Кузьома В.В. Напрями досягнення продовольчої безпеки країни. Економічні та соціальні аспекти розвитку України. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2024 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2024. С. 49-51.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U111504 0123U101230 0123U100792

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красноручський Олександр Олександрович
2. Oleksij O. Krasnoruts'kyj

Кваліфікація: д.е.н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, буд. 1-а, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Власенко Тетяна Анатоліївна
2. Tetiana A. Vlasenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9515-2423

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данько Юрій Іванович
2. Yuriy Danko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Сумський національний аграрний університет**Код за ЄДРПОУ:** 04718013**Місцезнаходження:** вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Басюркіна Наталія Йосипівна

2. Nataliya Y. Basyurkina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний технологічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02071062**Місцезнаходження:** вул. Канатна, буд. 112, Одеса, 65039, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Копитко Василь Іванович

2. Vasyl' I. Korytko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.10.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку**Код за ЄДРПОУ:** 43997335**Місцезнаходження:** вул. Кузнечна, буд. 1, Одеса, 65023, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:**

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Немченко Валерій Вікторович
2. Valeriy V. Nemchenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Одеський національний технологічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 02071062**Місцезнаходження:** вул. Канатна, буд. 112, Одеса, 65039, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лагодієнко Володимир Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лагодієнко Володимир Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Крупіца І.В.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна